

NAŠE FAKULTA

30 | 7. ROČNÍK | KVĚTEN 2016

30.



INFORMAČNÍ BULLETIN
MASARYKOVA UNIVERZITA
LÉKAŘSKÁ FAKULTA

OBSAH

| | |
|---|----|
| Evaluace portálu OPTIMED | 3 |
| MjUNI 2016 | 5 |
| Odezvy prvních absolventů oboru | |
| Zdravotnický záchranář | 8 |
| Studie o příčinách obezity | 10 |
| Oddělení lékařské antropologie Anatomického ústavu LF MU a nálezy ve Křtinách | 12 |
| Nejdřív patentujte, potom publikujte... | 15 |
| Stojí za to se učit aneb jak motivovat k budoucímu studiu už na ZŠ | 18 |
| XXVI. interaktivní workshop České asociace intervenční kardiologie | 20 |
| Medická štafeta | 23 |
| Jarní jmenovací řízení na LF MU | 24 |

Vážené kolegyně, vážení kolegové, milí přátelé,

je před námi jarní číslo bulletinu Naše fakulta. Jaro je v rozpuku, něco nadějně rozkvetne, pak ale přijdou několik dnů mrazíky... Mám pocit, že se tomu podobá i dění v rámci univerzity a nakonec i v rámci našeho státu. Trošku jako na houpačce, napřed to vypadá na pozitivní vývoj, pak ale zase přijde negativní zpráva... hodně tento příměr platí pro situaci s velkými OP VVV projekty.

Nicméně, tak, jak je nepochybné, že přijde léto, tak i já jsem bytostně přesvědčen, že nakonec všechno dobře dopadne.

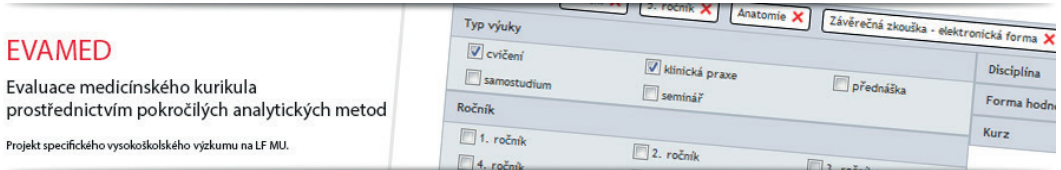
Váš

Jiří Mayer



EVALUACE PORTÁLU OPTIMED

Martin Komenda



Aktivity okolo projektu OPTIMED byly úspěšně zahájeny již v lednu roku 2012, kdy Lékařská fakulta Masarykovy univerzity (LF MU) získala financování z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. O 52 měsíců později před námi stojí nově vybudovaná webová platforma, pomocí které téměř 400 pedagogů napříč oborem Všeobecného lékařství popsalo své předměty včetně přímé vazby na sady výstupů z učení. Ty představují zcela zásadní přidanou hodnotu, protože umožňují systematicky definovat výčet znalostí a dovedností, které by si měl student po absolvování dané výukové jednotky osvojit. Společným úsilím autorských kolektivů a odborných garantů vznikl kompletní obraz výuky největšího studijního oboru vyučovaného na LF MU. Podařilo se tedy splnit primární cíl v podobě inovace výuky a významného posílení konceptu orientovaného na řešení problémů v souladu s uplatněním absolventa v jeho další klinické nebo akademické praxi.

Další rozvoj portálu OPTIMED a kontinuální snaha neustále zpřehledňovat strukturu výuky patří k dlouhodobým prioritám LF MU. I proto byl v loňském roce realizován projekt EVAMED (Evaluce medicínského kurikula prostřednictvím pokročilých analytických metod), který přímo navazoval na dosavadní výstupy OPTIMEDu. Kolektiv řešitelů (M. Komenda, A. Pokorná, D. Schwarz, P. Štourač)

se ve spolupráci s vybranou skupinou studentů zaměřil na hloubkové zhodnocení obsahu portálu.

S ohledem na fakt, že se popis výuky na OPTIMEDu skládá z více než 1 350 výukových jednotek a téměř 7 000 výstupů z učení (hovoříme zde v součtu o přibližně 630 normostranách souvislého textu), je pravděpodobné, že míra granularity napříč tímto obsahem bude poměrně vysoká. Přirozená míra subjektivity autora-pedagoga při formulaci výstupů z učení i při specifikaci dalších popisných atributů studia mohla rozdělit obsah portálu do různě formulovaných komponent – od obecných až po velmi detailně zaměřených. Primárním cílem projektu EVAMED bylo identifikovat prostřednictvím nově navržených metrik oblasti, které jsou ve své formalizaci nekonzistentní a přispět tak dílčím způsobem k udržitelnosti i dalšímu zkvalitnění dostupného obsahu. S využitím parametrického hodnocení vybraných výukových jednotek kritickým pohledem studenta a aplikací metod pro vytěžování dat se podařilo vypracovat jasně uchopitelné výstupy, které by měly sloužit jako objektivní podklad pro další úpravy či doplnění.

Skupina 26 studentů z vyšších ročníků pracovala se sadou výukových jednotek na portálu OPTIMED. Tyto jednotky byly vybrány pomocí algoritmu, který zajistil vyváženost napříč všemi lékařskými disciplínami i autorskými týmy tak, aby evaluace

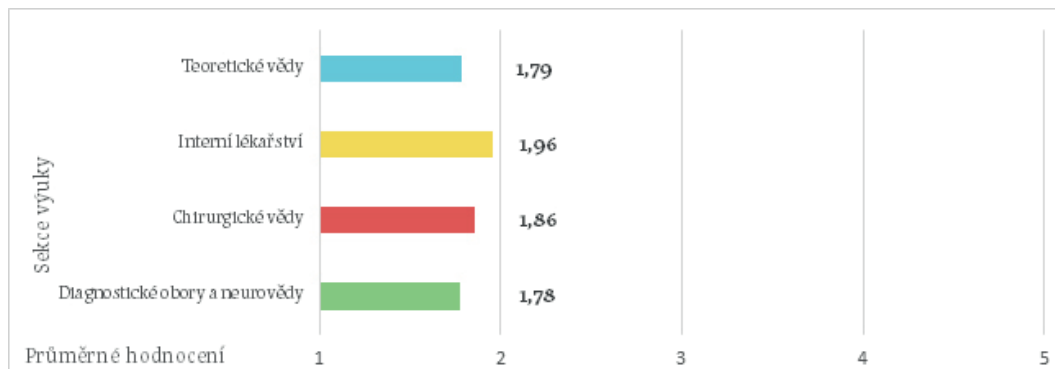
zohlednila všechny možné kombinace. Samotné formuláře pro hodnotitele (studenty) se skládaly z 15 otázek zaměřujících se na jednotlivé oblasti výuky:

- *Celková struktura výukové jednotky*
- *Popis, cíle a výstupy výukové jednotky*
- *Významné pojmy*
- *Zdroje a zpětnovazební mechanismy*
- *Souhrnné zhodnocení (silné a slabé stránky)*

Likertova škála, tedy technika pro měření postojů v dotazníkových šetřeních, pomohla parametricky vyjádřit zmíněné postoje k jednotlivým otázkám (1 = Naprosto souhlasím, 2 = Spíše souhlasím, 3 = Nevím, 4 = Spíše nesouhlasím, 5 = Naprosto nesouhlasím).

| | |
|---|-------|
| Celkový počet výukových jednotek na portálu OPTIMED | 1 348 |
| Procento hodnocených výukových jednotek (%) | 40,2 |
| Počet unikátních hodnocených výukových jednotek | 542 |
| Počet nezávislých hodnocení jednotky | 4 |
| Počet hodnocených jednotek celkem | 2 068 |
| Počet studentů | 26 |
| Průměrný počet jednotek n̄studenta | 80 |
| Celková časová zátěž na studenta (hod.) | 67,3 |

Projekt EVAMED poskytl zajímavé výstupy demonstující konkrétní pohledy na různé sekce popisu výuky na LF MU. Průměrná známka ze všech hodnocení všech studentů je 1,87, což lze interpretovat jako velmi dobrý výsledek. Jednotlivé sekce oboru Všeobecné lékařství se v průměrném hodnocení zásadně neodlišovaly (viz obrázek 1). Nutno však dodat, že ne všechny oblasti dosáhly takto pozitivních výsledků a právě zde by měla být soustředěna primární pozornost při následných změnách. Jako příklad lze uvést provázanost výukových jednotek s kurzy předchozích ročníků a existenci vhodných a při výuce použitelných odkazů na existující elektronické zdroje. Detailní informace o projektu EVAMED najdete na adrese <http://eva.med.muni.cz/>.



Průměrné hodnocení kurikula podle sekcí výuky

MJUNI 2016

Lenka Jaskowicová, Irena Wernerová

Obecné informace

Jedná se již o druhý ročník akce Masarykovy univerzity pro juniory – žáky ze základních škol, potenciální zájemce o studium na jednotlivých fakultách. Je to unikátní projekt, který má určité smysl, a ohlasy jsou více než kladné. Tohoto ročníku se zúčastnilo na lékařské fakultě 170 dětí ve věku 9–14 let. Zájem byl opravdu velký, i bez propagace byla naplněna kapacita během 12 minut.

O co se jedná

MjUNI je příležitost vyzkoušet si, jaké je to být vysokoškolským studentem, seznámit se se špičkovým výzkumným prostředím, potkat akademické pracovníky – významné vědce a rozšířit si znalosti z přírodních, technických a humanitních věd.

Harmonogram

MjUNI probíhá od října, kdy je oficiální zahájení (imatrikulace) – děti dostanou indexy a stanou se studenty dětské univerzity.

Výuka pak probíhá vždy v sobotu, jednou za měsíc a pokaždé na jiném místě, s jinými tématy a jinými zapojenými osobami.

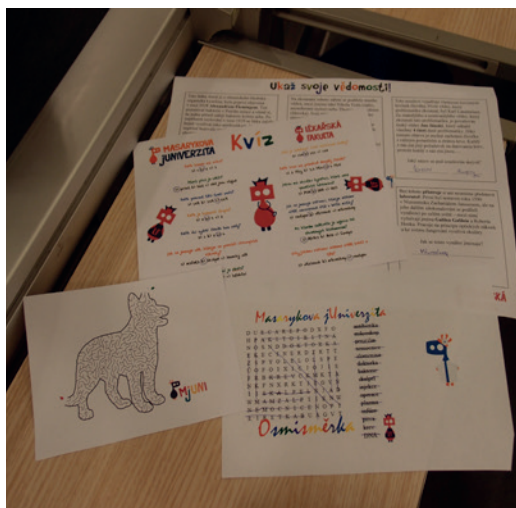
V červnu pak probíhá slavnostní ukončení (promoce), kdy úspěšní studenti dostanou diplomy.

Mise MjUNI

Rádi bychom dětem představili Masarykovu univerzitu jako místo, kterého se není třeba bát – naopak, které je přitažlivé a motivující.



Laminární box



Prezentace na tiskové konferenci



Ohlasy

Po každé výuce jsou od dětí sbírány reakce, a to v podobě textu, obrázku nebo fotky. Tyto ohlasy pak studenti zpracují do krátkého článku, které jsou pak k dispozici na webu v sekci blog (<http://mjuni.cz/blog/>) Jsou zde obrázky od dětí, básničky od rodičů, které znamenají, že děláme správnou věc a že ji děláme dobře.

Zajímavosti

Každá výuka je unikátní a zajímavá sama o sobě. Všechny fakulty i pracoviště do toho dávají neuvěřitelnou snahu a děti jsou vděčné. Vděční jsou i rodiče a častokrát se nás ptají, jestli nechceme něco takového organizovat i pro ně, a nesčetněkrát slyšíme reakce typu „Kdyby tohle bylo, když jsem byl malý...“ :)

Letos jsme se dokonce měli možnost podívat i na Ústavní soud, protože jedno z témat výuky probíhalo přímo tam. Děti tak měly možnost vyzkoušet si simulovaný proces s pravým soudcem.

Dále určitě stojí za zmínku téma, které proběhne přímo v hlavní pobočce ČNB, kdy banka v sobotu otevře pouze pro naše děti.

Novinka

Novinkou je program pro rodiče. Snažíme se na každé fakultě vymyslet přednášku nebo workshop, který je tematicky spojený s výukou pro děti, nicméně je právě pro jejich rodiče. Tady se opět setkáváme s kladným ohlasem, takže určitě bychom rádi v budoucnu pokračovali.

Situace na LF

Plná aula nedočkavých dětí, které se „perou“ o testy a vyplňují je. Se zaujetím malují, sdělují si informace a zapojují rodiče. Poté se dělí do skupin dle zájmu a tématu, které si zvolily (Ebola, Jak přežít, Jak může dítě pomoci v kritické situaci, Co je to DNA a další). Děti odchází a zůstávají rodiče, kteří si chtějí vyslechnout přednášku pro dospělé. Přednáší paní profesorka Vašků a strhává rodiče k živé diskusi...

Dojem hlavní organizátorky

Organizace takové dlouhodobé akce je opravdu náročná, a to po všech stránkách. Každý měsíc je třeba synchronizovat velké množství lidí (dětí, rodičů, zapojených osob, brigádníků atd.). Málkdo si uvědomí, že se jedná o stovky jednotlivců a v jeden den je pak třeba je všechny dostat na jedno místo

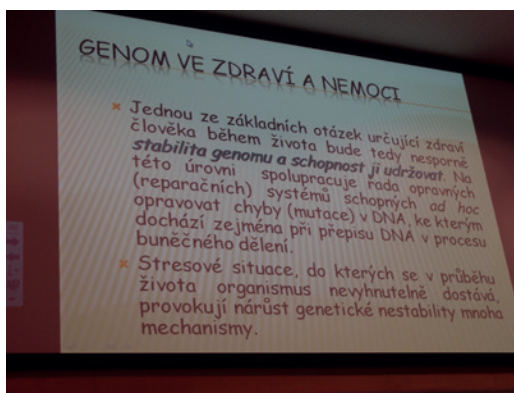


a zařít, aby všichni věděli kde, co, jak a proč. Je to neuvěřitelné mraveniště různých informací. Ale když pak člověk vidí, s čím děti odcházejí, jak jsou nadšené a plné nových informací, tak si uvědomí, že námaha a volný čas stojí za to. Ať už to zní jako cliché či nikoliv, jedná se o akci, která určitě má smysl. A to ani nezmiňuji vděk rodičů a pochvaly, které od nich dostáváme.

Pozn. Jen pro představu – do druhého ročníku se s výukou zapojilo 8 fakult a dvě univerzitní pracoviště. Dětem se během celého ročníku věnuje více než 200 vyučujících – akademických pracovníků, doktorských i magisterských studentů a dalších.

Za to jim patří obrovské poděkování!

Veškeré obecné informace pak můžete najít na webu (<http://mjuni.cz>).



ODEZVY PRVNÍCH ABSOLVENTŮ OBORU ZDRAVOTNICKÝ ZÁCHRANÁŘ,

DUBEN 2016

Liana Greiffeneggová

Pozvolna se blíží konec jarního semestru a s ním i v pořadí druhé státní zkoušky na oboru Zdravotnický záchranář. V loňském roce vyšli z toho oboru na naší fakultě první absolventi. Proto možná stojí za to trochu rekapitulovat. Státní zkoušky složilo loni 12 studentů a jejich další kroky mířily převážně do praxe. Podle zpráv, které poslali na katedru, pracují u záchranných služeb v zahraničí (Slovensko, Velká Británie), u záchranných služeb v České republice, na jednotkách intenzivní péče, anesteziologicko-resuscitačních odděleních, nebo šli dále studovat. Pro přiblížení jejich prvních zážitků z praxe dva z pozdravů:

„Dobrý večer, posíláme pozdrav z Prahy. Pracujeme na koronární jednotce ve Všeobecné fakultní nemocnici v Praze. V práci se nám líbí a jsme oba velmi spokojeni. Chtěli bychom Vám poděkovat za veškeré úsilí a snahu při našem studiu, které teď využíváme v plné síle. **Masarykova universita má i v Praze velké jméno, díky němuž jsme taky získali bez problémů okamžitě práci.** Máme tu skvělé pracovní kolektivy a výborné pracovní zázemí, ale po Brně se nám samozřejmě stýská. Před ostatními pracovníky máme velký náskok ve znalostech jak teoretických, tak i praktických, díky čemuž jsme se velmi snadno přizpůsobili pracovní zátěži a již teď s předstihem pracujeme téměř samostatně. Chtěli bychom vzkázat dalším generacím záchranářů, že v případě neuplatnění přímo v oboru zdravotnický záchranář je tady v Praze spousta zajímavých pozic ve všech nemocnicích, a to hlavně z důvodu personálního nedostatku všeobecných sester.

Kuba Nakládal a Jiří Kostka



Cvičení IZS, studenti v rolích figurantů



Výuka první pomoci u mladých hasičů



Den s první pomocí

„Dobrý den, po prázdninách zpátky v ČR. Nastoupil jsem na navazující magisterské studium na obor Civilní nouzová připravenost a současně začínám učit první pomoc zážitkovou metodou pro ZDrSEM.“
Jakub Staněk

Tolik k prvním absolventům. Stávající studenti se v průběhu studia nejen náležitě věnují vstřebávání vědomostí a nácviku dovedností, ale reprezentují fakultu na různých typech soutěží zaměřených na první pomoc a přednemocniční neodkladnou péči. V tomto ohledu jsou podporováni i vedením fakulty tím, že dostávají na účast na těchto akcích finanční příspěvek na pokrytí svých nákladů. V minulosti i současnosti se tak účastnili například **Dne první pomoci v Ostravě (2014, 2015)**, **konference a pracovních dnů Rescue patrol (2014)**, **Rescue academy Orava (2015, 2016)**, **Course in Emergency Life Support (British Heart Foundation, 2013)**, **IV. Plzeňského poháru záchranářů (2015)**. Úspěšnost je střídavá, ale postupně získávají zkušenosti pro své následovníky.

Každoročně také studenti přednášejí první pomoc pro různé skupiny, od malých dětí v mateřských školách přes žáky základních škol až po zaměstnance podniků a organizací. Jde o oboustranně prospěšnou aktivitu, při níž se účastníci kurzů dovídají něco z poskytování laické první pomoci, a studentům dá tato povinná aktivita možnost prakticky nahlédnout do procesu výuky. Hodiny si sami musí připravit jak z hlediska tematického, tak

pedagogicko-didaktického, a po schválení vyučujícími i prakticky realizovat. Na konci výuky je čeká povinné hodnocení jejich osobní i zpětná vazba od účastníků. Obecně přiznávají, že až po této zkušenosti zjišťují, jak je obtížné někoho něco naučit a současně zaujmout a nadchnout.

Pro zvyšování nejen vědomostí a rozhledu, ale i nácviku profesionálních dovedností se každoročně studenti účastní i součinnostních cvičení Integrovaného záchranného systému, nejčastěji pak přímo v rolích figurantů. Přináší jim to reálný pohled na role a pocity zachránců i zachraňovaných, což je pro jejich profesi velmi přínosné.

Jeden ze studentů v průběhu studia vyzkoušel své vědomosti a praktické dovednosti v nepálské nemocnici ve vesnici Rajabas, kam vyjel na tři měsíce přes neziskovou organizaci Namasté – Nepál. Z jeho vyprávění bylo patrné, že to byly zážitky a zkušenosti neopakovatelné a nepřenositelné. Krátkou prezentaci z jeho působení najdou zájemci na webových stránkách katedry: <http://www.med.muni.cz/porodnictvi/index.php?id=1521>.

Co říct závěrem? Doufáme, že i nadále budou naši absolventi šířit dobré jméno Masarykovy univerzity a její lékařské fakulty. Doufáme, že i nadále budou studenti podporováni ve svých aktivitách tak jako doposud, za což vedení lékařské fakulty děkujeme.



Ošetření tržného poranění ruky v nepálské nemocnici



Cvičení IZS – figuranti jsou připraveni

STUDIE O PŘÍČINÁCH OBEZITY

Jana Kunčická, Martin Forejt, Irena Wernerová

Jaké jsou vztahy mezi bazálním metabolismem, stravou a vznikem nadváhy či obezity zjišťují odborníci z Ústavu ochrany a podpory zdraví Lékařské fakulty Masarykovy univerzity.

Bazální metabolismus je množství energie, kterou vydá lidské tělo v klidovém stavu. Slouží pro zajištění základních životních funkcí. Vědci do rozsáhlé studie aktuálně hledají dobrovolníky, muže i ženy ve věku 20 až 50 let nejlépe z Brna a okolí, kteří mají problémy s vyšší tělesnou hmotností.

Bazální metabolismus je velmi individuální, lidé s nadváhou a obezitou jej ale mají kvůli svému životnímu stylu a změnám tělesného složení sniženy. „Při držení různých diet pak lidé velmi často přijímají méně energie, než je hodnota jejich bazálního metabolismu, a jejich omezování v jídle tak nemá ze zdravotního hlediska žádný pozitivní efekt a složení jejich těla, tedy poměr tuků a svalů, se nemění tak, jak je potřeba. Navíc dlouhodobě v podstatě ohrožují své zdraví, protože nedodávají tělu dostatek energie a živin pro zajištění jeho funkcí,“ uvedl odborný garant studie Martin Forejt.

Dobrovolníci, kteří se zapojí do studie, budou mít jedinečnou možnost hodnotu svého bazálního metabolismu bezplatně zjistit. Přístroje, které ho mohou určit, totiž nejsou běžně dostupné a jejich provoz je finančně náročný. „Bazální metabolismus zjišťujeme pomocí přístroje Cortex Metalyzer, který pracuje na principu nepřímé kalorimetrie, a tělesné složení měříme pomocí přístroje Inbody. Procedura trvá u jednoho dobrovolníka zhruba hodinu,“ uvedla Jana Kunčická, která studii na lékařské fakultě provádí.



Mgr. Martin Forejt, jeden z autorů projektu

Měření probíhá ve všední dny mezi 7.00 a 9.00. Každý, kdo jej chce absolvovat, musí vydržet dvanáct hodin bez jídla, kofeinu a alkoholu. Zhruba tři hodiny před měřením také nesmí pít. Důležitá je co nejmenší fyzická námaha ráno mezi vstáváním a měřením. „Sledovaný člověk má na obličej masku, která snímá vdechované a vydechované plyny, z nichž odečítáme hodnotu bazálního metabolismu. Při půlhodinovém měření leží na zádech a nesmí se pokud možno vůbec hýbat, protože by mohlo dojít ke zkreslení výsledků,“ doplnila Kunčická.

Odborníci potřebují do studie alespoň 200 dobrovolníků, z toho minimálně třetinu mužů. Každý, kdo absolvuje měření, ještě dodává výzkumníkům přímý záznam svého jídelníčku za tři dny. „Všem pak poskytneme výsledky měření a také výživová doporučení,“ dodala Kunčická.

Co vás vedlo k tomuto výzkumu a studii – byl to i poněkud tristní fyzický stav mladé populace?

Obezita a nadváha jsou neustále narůstajícím problémem v naší populaci. S přibývajícím tělesnou hmotností se objevují snahy držet různé diety, které však často znamenají výrazné a zbytečné podhodnocení energetického příjmu a snížení pestrosti stravy. Díky tomu se dál prohlubuje rozdíl mezi tukovou hmotou (narůstá) a aktivní tělesnou hmotou (klesá) a tělo doslova živoří, chřadne a objevují se další přidružená onemocnění. To vše jsou často zbytečné důvody přeplněných čekáren u lékařů. O špatném fyzickém stavu mladé populace ani nemluvě. Při dnešním sedavém stylu nejen života, ale i zábavy, je pro ni velmi problematické získat pohybové dovednosti a zdatnost.

Jak budou výsledky využity?

Ze získaných výsledků (tělesné složení, bazální metabolismus, 3denní jídelní záznam) chceme zjistit, zda zvýšenou tělesnou hmotnost a vyšší množství tuku v těle zapříčiňuje nejen nadměrný příjem energie ze stravy, ale i zcela opačný vliv – podhodnocování jídelníčku z hlediska energie a makroživin, a jak je tím ovlivněn výsledný bazální metabolismus člověka. Tyto výsledky nám v budoucnu pomohou jasně popsat chyby, kterým je nutné se nejen při snižování tělesné váhy vyvarovat.

Káva obsahuje kofein, který by svými účinky mohl zkreslit výsledky měření, stejně jako alkohol svou energetickou a metabolickou náročností.

Jak dlouho vyšetření trvá a co musí sledovaná osoba udělat?

Každý dobrovolník na měření donese svůj 3denní jídelní záznam, který na začátku pro upřesnění společně projdeme. Poté je měřen na třech přístrojích: měřič tělesné výšky, měřič tělesného složení InBody 230 a nepřímá kalorimetrie. Při měření na nepřímé kalorimetrii dobrovolník leží 30 minut v klidu na lůžku a jen pravidelně dýchá do masky připevněné na obličej.

Jaké byste dali doporučení našim studentům – při zvýšené psychické zátěži, např. ve zkouškovém období, kdy dívky „jedou“ v čokoládě a kávě a hoši v Energy drincích?

Od psychické zátěže je nejlepším odpočinkem fyzická aktivita. Takže vzít si tenisky a jít se na chvilku projít do přírody, parku, vyčistit si hlavu, proběhnout se nebo si zacvičit, a to při intenzitě, která danému člověku vyhovuje. Stačí klidně 30 minut. To jsou jen 2 % z celého dne, na to si čas najde každý, kdo chce.

Děkuji Vám za rozhovor.



Mgr. Kunčická při sledování účastníka projektu

ODDĚLENÍ LÉKAŘSKÉ ANTROPOLOGIE ANATOMICKÉHO ÚSTAVU LF MU A NÁLEZY VE KŘTINÁCH

Lenka Vargová, Ladislava Horáčková, Irena Wernerová



Doc. Horáčková při studiu kosterních pozůstatků v „antropologické laboratoři“ Horemhebova pohřebního komplexu v Sakkáře

Při speleologickém průzkumu podzemních prostor významného moravského poutního chrámu Nanebevzetí Panny Marie ve Křtinách byla v roce 1991 objevena pod chrámovou věží dosud neznámá krypta s kosterními pozůstatky téměř tisíce jedinců. Křtinská kosterní kolekce je ukázkou sekundárního uložení kostí typickou pro kostnice, které v našich zemích datujeme do 13.–18. století. Kosterní pozůstatky byly k antropologickému a paleopatologickému výzkumu svěřeny na Oddělení lékařské antropologie Anatomického ústavu Lékařské fakulty MU.

Z výsledků podrobné antropologické analýzy vyplývá, že se křtinský osteologický soubor v základních parametrech nijak významně nelišil od obdobných novověkých souborů. Překvapivé bylo pouze značné množství pohřbených jedinců na tak malou obec, jakou v té době byly Křtiny. U více než třetiny pohřbených byly nalezeny na kostech patologické změny, což svědčí o tom, že v blízkosti Panny Marie křtinské hledali pomoc také lidé ze širokého okolí, případně nemocní poutníci ze vzdálenějších míst.

Mezi kosterními pozůstatky bylo nalezeno 12 lebek s černým nákresem věnce z vavřínových ratolestí po obvodu a s písmenem T v čelní krajině. Celá kresba je provedena černou barvou, která je (podle chemického rozboru provedeného RNDr. Jaroslavem Jamborem z Přírodovědecké fakulty MU) směsí dřevěného uhlí s živočišným tukem. Podle vyjádření historiků lze kresbu na základě jejího charakteru datovat do 17. století.

Exhumace kosterních pozůstatků a jejich uchování v kostnicích (karnariích či ossariích), tedy tzv. druhý pohřeb, byl sice v Evropě poměrně častý, avšak v našich zemích nebylo zvykem lebky zemřelých pomalovávat. Naopak v silně katolických oblastech (například v jižním Německu, Rakousku, Itálii), kde ctíli „kult duší“, byly lebky předků pečlivě popisovány (iniciálami nebo celými jmény, datem narození



Vystavené malované lebky v kryptě křtinského chrámu



Pohled do křtinské krypty, kam byly členy brněnského Speleologického klubu transportovány kosterní pozůstatky, nalezené v podzemí chrámu. O průzkum podzemních prostor se zasloužil tehdejší děkan

a úmrtí, případně i povoláním), aby nebyla možná jejich záměna. Lidé chtěli mít kosti svých předků před sebou, když se v kostnicích modlili za jejich duše. Význam a smysl pomalování křtinských lebek je však podle našeho názoru zcela jiný. Téměř shodný způsob označení všech dvanácti lebek svědčí o tom, že v tomto případě nebyla totožnost mrtvých důležitá. Křtinský chrám hrál významnou roli během rekatolizačního hnutí na Moravě v 17. století, proto jde možná o symboliku zemřelých katolických mučedníků. Křtinská kolekce lebek se symbolem vavřínového věnce je v českých zemích dosud ojedinělým nálezem svého druhu, proto i po více než dvou de-

setiletích od objevu kostnice projevují o malované lebky neustálý zájem media i laická veřejnost.

Položili jsme paní docentce a její kolegyni několik dotazů.

Co bylo na výzkumu nejzajímavější a co nejtěžší?

Na výzkumu křtinského kosterního souboru bylo pro nás nejzajímavější nakupení velkého množství rozmanitých patologických lézí, jejichž prostudování pomohlo rozšířit znalosti o zdravotním stavu obyvatel Moravy, obohatilo poznatky o etnografii a historii regionu.

Lékařsko-antropologický výzkum byl výrazně limitován charakterem nalezené kosterní kolekce, která je typickou ukázkou kostnicového materiálu. O něm je všeobecně známo, že jde o materiál selektivní – zachovávají se spíše robustnější, tedy mužské kosti, ženských a zejména dětských je podstatně méně. Podobně jako u jiných ossárií, ani u křtinské kostnice není známo její přesné datování a ani to, jakou populační bázi nalezené kosterní pozůstatky přesně reprezentovaly.

Překvapilo Vás něco, co jste nepředpokládaly?

Při studiu osteologické kolekce bylo překvapivé velké množství nalezených kostí, jejichž počet odpovídal pozůstatkům nejméně 975 jedinců. Podle literárních pramenů je známo, že například v 17. století žilo ve Křtinách pouze 7–10 rodin. Zůstává proto otázkou, zda šlo skutečně jen o pozůstatky stálých obyvatel Křtin, nebo zda jsou přimíseny i skelety jiných osob. Je pravděpodobné, že se do blízkosti zázračné Panny Marie Křtinské nechávali pohřbít také někteří poutníci, kteří u ní hledali pomoc se svými závažnými zdravotními problémy. Výjimečným nálezem bylo i zmiňovaných dvanáct lebek...

Jaký je podle Vás výklad lebek s věncem?

Podle našeho názoru kresba symbolizuje nějaký zvláštní povahový rys nebo možná osud společný všem dvanácti zemřelým. Evidentně byly takto označeny kosterní pozůstatky lidí nějakým způsobem výjimečných.

Nelze ani vyloučit, že šlo o symboliku zemřelých katolických mučedníků. Písmeno T by také mohlo znamenat zobrazení kříže sv. Antonína jako patrona nemocných ergotismem.

Jak dlouho spolupracujete a jaká práce byla tou první?

Naše spolupráce trvá více než dvacet let. Zpočátku se jednalo o drobné morfologické studie v rámci spolupráce s klinickými pracovišti. Rozsáhlejším antropologickým a paleopatologickým

výzkumům se věnujeme od roku 1995, kdy nastoupila doc. RNDr. Ladislava Horáčková, Ph.D., do funkce vedoucí Oddělení lékařské antropologie na Anatomickém ústavu LF MU.

Paní docentko, je uspokojení z práce v ČR srovnatelné s tím egyptským?

Účast na mezinárodních expedicích v Egyptě je pokládána pro většinu antropologů za prestižní záležitost, protože se jedná o výzkum jedné z nejstarších světových kultur. Já jsem se zúčastnila jako antropolog jedenácti anglicko-holandských expedicí, kdy jsem zkoumala kosterní pozůstatky nalezené v hrobkách egyptských hodnostářů, zejména 18. dynastie. Odborná práce v Egyptě je ale limitována časově (pobyt je omezený na několik týdnů v roce) a velkou překážkou je i velmi rozsáhlá egyptská byrokracie, zejména při vyřizování žádostí o povolení speciálních vyšetření. Studium kosterních pozůstatků starých populací jak v českých zemích, tak i v Egyptě je velmi zajímavé a liší se pouze pracovními podmínkami a datováním nálezů.

Děkuji a přeji další zajímavé nálezy...



Lebka dospělého muže se symbolem vavřínového věnce v čelní krajině. Pohled z boční strany.

NEJDŘÍV PATENTUJTE, POTOM PUBLIKUJTE...

Lenka Vlasáková

Pod rukama jí v posledních čtyřech letech prošly téměř všechny patenty, užité vzory a další duševní vlastnictví, které se Masarykova univerzita rozhodla chránit. Dr. Markéta Vlasáková působí na Centru pro transfer technologií MU jako manažerka duševního vlastnictví. Bavili jsme se s ní o tom, proč je důležité duševní vlastnictví chránit a na co si vědci musí dát pozor.

Proč by se měl výzkumník vůbec zajímat o ochranu výsledků své vědecké práce?

Univerzita produkuje spoustu duševního vlastnictví, které může být z komerčního pohledu dost podceňované. Vědci často fungují v klasickém módu, kdy něco vymyslí a potom to publikují. A možná si neuvědomí, že v některých firmách existují celé divize lidí, kteří nedělají nic jiného,

než že prochází literaturu a dívají se, co by se dalo zavést do praxe a komerčně využít. Bylo by dobré, kdyby peníze, které z toho přitečou, získala univerzita, a následně se tak mohly dostat i k samotným vědcům. Ochrana duševního vlastnictví, jako jsou smysluplné patenty, je pak samozřejmě i otázkou prestiže.

Co tedy má podle vás smysl chránit?

Univerzita produkuje obrovské množství duševního vlastnictví a ne každé je způsobilé k ochraně. Pokud se bavíme o patentech, tak patent je nástroj, jak zúročit investici. Ochrana patentem stojí nemalé peníze a úsilí. Pokud se rozhodnu něco chránit, měl bych to dělat s vidinou, že se mi to vrátí a ještě by z toho měl být nějaký zisk. Pokud dopředu vím, že je to sice nová věc, ale nemá komerční potenciál, vůbec nemá smysl ji chránit.

O jak velkých investicích se bavíme?

Patent nestojí jenom to, co investuji do samotné ochrany, ale je za tím i několikaleté úsilí vědce. Český patent lze zajistit za 30 až 40 tisíc korun, ale to neznamená, že je to hodnota samotného vynálezu. U mezinárodní patentové přihlášky cena začíná zhruba na 100 tisících korun a pak záleží na tom, ve kterých zemích chci usilovat o patent – co země, to zhruba dalších 100 tisíc. S patenty se to totiž má tak, že existuje mezinárodní přihláška, ale ne mezinárodní patent, o ochranu se žádá v každé zemi zvlášť a patent pak platí právě na daném území, pro které je udělen.



Doktorka Vlasáková

Jak má tedy vědec v ideálním případě postupovat?

U nás na MU jde téměř výlučně o zaměstnanecké vynálezy. Vynálezce-zaměstnanec má povinnost vznik vynálezu nahlásit. Na MU má toto na starosti CTT, na oznámení existuje formulář a celý proces se řídí Směrnicí o nakládání s duševním vlastnictvím. Jako původci jsou bráni duchovní otcové a matky vynálezu, nikoliv tedy každý, kdo šel lidově řečeno kolem. V tom je velký rozdíl například oproti psaní článků. Zaměstnavatel se pak rozhoduje, jestli o práva k vynálezu stojí a případně může zahájit proces jeho ochrany.

Jak často se stane, že takový proces skončí fiaskem, a co bývá nejčastější příčinou?

Už to není tak zlé, jako to bývalo, v tom musím vědce pochválit. Ale stále se nám stává, že vědec přijde s úžasným vynálezem, jenže o něm nejprve řekne všem kolem. Například vynález nebo celou nosnou myšlenku odprezentuje na konferenci nebo vydá článek. Patentová autorita – ať už česká nebo zahraniční – v první řadě dělá rešerši na jméno autora. A právě v té jim potom vyskočí, že už to vědec publikoval a tím si shodil takzvaný vynálezecký krok. Spousta lidí to udělá nevědomky. Třeba ještě nemají naměřené hodnoty, ale zveřejní, že mají potenciálně zajímavý vynález a tím celý patent shodí. V rešerších navíc nevyskakují jen klasické publikace, ale velmi často i závěrečné práce, které jsou vloženy do IS MU a jsou tedy považovány za zveřejněné. My si samozřejmě uvědomujeme, že práce do ISu vložena být musí. Proto existuje možnost některé stránky textu, které jsou relevantní směrem k vynálezu, zabělit, ale je nutné o to požádat na děkanátu.

Co jsou ty nejcitlivější informace?

Důležité je neodkrýt podstatu vynálezu. Vynález způsobit na patent musí být nejen nový, ale musí mít i takzvanou vynálezeckou výši. To je takový ten „aha“ moment, kdy nepůsobí jen náhoda, ale něco, co člověk vlastním rozumem vynalezne. Pokud indicií prozradíte dost na to, aby si někdo jiný z oboru dal dvě a dvě dohromady a došel ke stejnému závěru, nastává problém. Některé patentové přihlášky padají i na tom, že si vědec neudělá dostatečnou rešerši. Fenomén takzvaného redundantního výzkumu znamená, že zhruba čtvrtinu věcí, na nichž vědci pracují, už někdo vymyslel. Někteří vědci by byli rádi, abychom jim rešerše dělali my. Já ale musím upozornit na to, že pokud máte vynález, z definice jste jediný člověk na světě, který s myšlenkou přišel. To znamená, že vy jste ten největší odborník. Proto je opravdu na vědcích, aby si rešerši udělali, ale bohužel to tak ne vždy funguje.

Kdy už může vědec o svém vynálezu volně publikovat, aniž by se připravil o možnost ho chránit?

V podstatě stačí k patentu nebo třeba průmyslovému vzoru podat přihlášku. Tím si vědec jak já říkám „zapiká území“ a získá prozatímní ochranu. Nemusí se proto bát, že bude čekat řadu měsíců či let, než bude moci publikovat. Pokud je dostatečně připravený a je ochotný spolupracovat s patentovým zástupcem, příprava české patentové přihlášky může být záležitost několika týdnů.

Už jsme zmínili, že o patenty se žádá v každé zemi zvlášť. Liší se nějak podmínky třeba v Česku, Evropě a USA?

Česká republika má právo duševního vlastnictví téměř harmonizované se zbytkem Evropy. Ale rozdíly mezi evropskou a americkou úpravou existují a navzdory snahám o harmonizaci jsou hodně velké. Jednou z největších je takzvaná „grace period“, která je v USA jeden rok. Je to doba, po kterou vědec může vynález zveřejnit, aniž by se připravil o možnost žádat o ochranu. Dělá nám to problém hlavně u výzkumníků, kteří byli v USA, věděli, že mohou publikovat a následně uplatnit grace period a bez

problémů požádat o patent. Když pak chcete takový patent rozšířit i do Evropy, narazíte. Stejně tak mohou vědci s dobrým úmyslem publikovat a pak říkají: „Ale my jsme to tak v Americe dělali a bylo to dobře.“ Ano, ale český, potažmo evropský systém je jiný, tady to fungovat nebude. Na to je potřeba myslet.

Co je tedy váš nejdůležitější vzkaz směrem k výzkumníkům?

Pokud máte pocit, že vzniklo něco s komerčním potenciálem, je dobré nejprve přemýšlet o ochraně, tedy nejprve patentovat a potom publikovat. Pokud byste si nebyli jistí, zaměstnanci Centra pro transfer technologií vám rádi pomohou. Duševního vlastnictví, které na univerzitě vzniká a které není způsobilé k patentování, je hodně. A pak je škoda, když se těch pár potenciálně zajímavých věcí ztratí.



Patentové listiny

STOJÍ ZA TO SE UČIT ANEB JAK MOTIVOVAT K BUDOUCÍMU STUDIU UŽ NA ZŠ

Emma Wiesnerová, Irena Wernerová



Učení hrou

Jak vypadá srdce a další vnitřní orgány, které má člověk v dutině břišní, chtějí ukázat žákům základních škol odborníci z Lékařské fakulty Masarykovy univerzity (LF MU) v rámci projektu „Stojí za to se učit“. První praktickou ukázkou zažijí děti ze 4. třídy Základní školy Holzova ve Staré Líšni, kam za nimi přijel v pátek 22. dubna v 8.15 do hodiny přírodopisu přednosta radiologické kliniky LF MU prof. MUDr. Vlastimil Válek a jeho studenti.

„Budeme mít k dispozici ultrazvukový přístroj a děti se tak budou moci podívat třeba na to, jak bije srdce nebo proudí krev cévami. V podstatě jim ukážeme věci, o kterých se učí,“ uvedl profesor Válek s tím, že bude se žáky mluvit také o zvuku a jeho využití v medicíně.

Návštěva školy je jen jednou částí programu. Žáci už byli před několika týdny na návštěvě radiologického pracoviště ve Fakultní nemocnici Brno, kde se mohli podívat na další přístroje.



Děti byly nadšené..., prof. Válek v akci

Co si klade tento projekt za cíl?

Projekt „Stojí za to se učit“ má za cíl ukázat dětem 4. tříd, že daleko největší zábava je učit se a že to stojí za to. Čtvrté třídy jsme vybrali proto, že tyto děti mají stále systém jedné třídní učitelky a zatím se nehlásí na vyšší školy. Doznívá v nich zájem z nižšího stupně, ale už pomalu zjišťují, že přibývá práce a ubývá zábavy. (A navíc můj nejmladší syn chodí do 4. třídy a tak to mám z první ruky“, doplnil profesor Válek.)

Kdo projekt vymyslel a jak ho financujete?

Projekt jsem vymyslel já a nefinancuje ho nikdo, vše je na dobrovolné bázi a podpoře kolegů z FN

Brno, studentů LF a ochotě firmy, která poskytuje ultrazvukový přístroj. Co nás spojuje je to, že máme malé děti a zjišťujeme, jak je těžké je přesvědčit, že se mají učit a učení může být zábava. A tak jsme se rozhodli, že alespoň některým z nich ukážeme, že fakt stojí za to se učit. Projekt podpořila FN Brno a MU. Jedná se zatím o pilotní projekt. Školy, se mohou přihlásit na vlvlek@med.muni.cz. Pokud bude tento projekt úspěšný, tak se snad zapojí další fakulty, univerzity, nemocnice a školy.

Kolik škol se bude projektu účastnit?

V současné době je 6 škol, které byly či budou na exkurzi a nebo k nim půjdeme.

Kdo jmenovitě akci zajišťuje

Vše zajišťuju já (zatím).

Účastní se jí také medicí?

Ano.

O kterých jevech – z oblasti fyziky (např. ultrazvuk?) se budete zmiňovat a je předvádění bezpečné?

Nejde jen o jevy, ale o hraní si a o to, že chceme dokázat, že učení je nejzábavnější forma, jak si hrát a bez učení se nedá hrát dobře. Samozřejmě, hlavně se budeme bavit o ultrazvuku, je to bezpečné...

Co si mohou děti na místě prakticky vyzkoušet

Dnes ultrazvuk, ale pokaždé něco jiného.... Necháme je pod dozorem, aby si hráli na nemocnici.

Jaký efekt od akce očekáváte?

...že drobným kaménkem přispějeme k tomu, aby děti zjistily, že kromě sedění u počítačů existuje mnoho dalších způsobů zábavy a učení je jedna z nich, že jim ukážeme, jak perfektní to je na MU v kampusu, a když se budou učit, tak se tam mohou dostat. No a že je velmi opatrně a hlavně bezpečně necháme nakouknout do nemocnice...

XXVI. INTERAKTIVNÍ WORKSHOP ČESKÉ ASOCIACE INTERVENČNÍ KARDIOLOGIE

Petr Kala



P. Kala, P. Jeřábek a M. Poloczek při katetrovém uzávěru ouška levé síně ve FN Brno a LF MU (zprava)

Ve dnech 11.–13. dubna 2016 se v hotelu International v Brně konal tradiční, již XXVI. výroční Workshop intervenční kardiologie organizovaný nově ustanovenou Českou asociací intervenční kardiologie (ČAIK) České kardiologické společnosti a FN Brno ve spolupráci s FN u sv. Anny a Nemocnicí Třinec-Podlesí. Workshop byl organizován pod záštitou MUDr. Svatopluka Němečka, MBA, ministra zdravotnictví ČR, a Ing. Petra Vokřála, primátora města Brna. Hlavním organizátorem workshopu byl MUDr. Petr Kala, Ph.D., FESC, FSCAI, z FN Brno a LF MU, který ve spolupráci s kolegy z programového a organizačního výboru připravil netradičně pojatý odborný program založený na celkem 11 živých a několika předtočených přenosech zajímavých intervenčních zákroků a bohatou interaktivní

diskusi se členy panelu a účastníky workshopu včetně využití hlasovacího zařízení. Opuštění tradičního modelu „jednosměrného“ proudu informací formou přehledných a původních sdělení do poněkud nejistého „obousměrného“ interaktivního proudu se z počátku jevilo jako trochu odvážné, ale celkově byl tento inovativní model velmi pozitivně hodnocen a umožnil, aby v četných diskusích zazněly zajímavé názory odborníků z celé republiky i ze zahraničí (prof. Bryniarskiho z Polska, prof. Kalnise z Lotyšska, dr. Hudce ze Slovenska aj.). Vlastní akce byla oceněna vždy 12 kredity Českou lékařskou komorou, Českou asociací sester a Českou společností pro zdravotnickou techniku. Nedílnou součástí workshopu byla sesterská sekce s vlastními sděleními provázenými širokou diskusí.

Více než 200 účastníků se v průběhu tří dnů mělo možnost interaktivně podílet na odborném programu zaměřeném na většinu nejdůležitějších oblastí intervenční kardiologie. Vedle obecnějších témat, jako je akutní infarkt myokardu, v jehož systému léčby je Česká republika vzorem pro další země na celém světě, byla velká pozornost věnována 1) rychle se rozvíjející katetrové léčbě aortální stenózy (TAVI) a 2) mitrální insuficienci (MitraClip), 3) komplexnímu přístupu k intervenčnímu řešení chronických uzávěrů koronárních tepen, 4) novým technologiím v oblasti stentů včetně plně biodegradabilních a 5) problematice katetrovému uzávěru otevřeného foramen ovale v dospělosti. V rámci živého přenosu z FN Brno byl proveden i úspěšný katetrový uzávěr ouška levé síně u pacienta zařazeného do multicentrického grantového projektu AZV MZ ČR. Původní sdělení postihla další aspekty kardiovaskulárních onemocněním léčených intervenčními kardiologi včetně ochrany před RTG zářením aj.

Česky vedená část programu byla doplněna o sekci vedenou v angličtině „state of the art“, ve které zazněla sdělení prof. G. Mintze z USA na téma nitrokoronárního zobrazení věnčitých tepen, „New Advances in Intracoronary Imaging“, a dr. B. Byrna z významného německého Munich Herz centra na téma trombózy v lékových a plně biodegradabilních stentech, „Stent thrombosis after DES/BVS – what have we learned?“ Obě sdělení byla provázena zajímavou diskusí a kolegy/němi byla velmi vysoce hodnocena.

O významu akce i výborné mezinárodní spolupráci svědčí i fakt, že vlastnímu workshopu předcházela živý přenos z Pracoviště invazivní a intervenční kardiologie IKK FN Brno na výroční Workshop intervenční kardiologie (WCCI 2016 – <http://wcci.pl/>) ve Varšavě vedený kolegy P. Kalou a O. Bočkem a reciproční živý přenos prof. Witkowského z Univerzitní nemocnice ve Varšavě na úvod odborného programu Workshopu ČAIK. Slavnostnímu zahájení předcházela i otevřená diskuse s MUDr. JUDr. P. Hořkem z VZP, na které Výbor (ČAIK) a členové odborné komunity diskutovali důležité otázky úhrad specializované zdravotní péče uvedené doc. MUDr. J. Štáskem, Ph.D., předsedou ČAIK. Následně byla diskutována následující témata: „Problematika úhrad ambulantních intervenčních výkonů formou jednodenní chirurgie“ uvedená doc. MUDr. M. Matesem, CSc., FESC, a prim. MUDr. Davidem Horákem, „Způsob úhrady léčby pacientů s akutním infarktem myokardu a onemocněním více koronárních tepen léčených pomocí „staged“ PCI v rámci jedné hospitalizace“ uvedená doc. MUDr. J. Štáskem, Ph.D., „TAVI program v ČR“

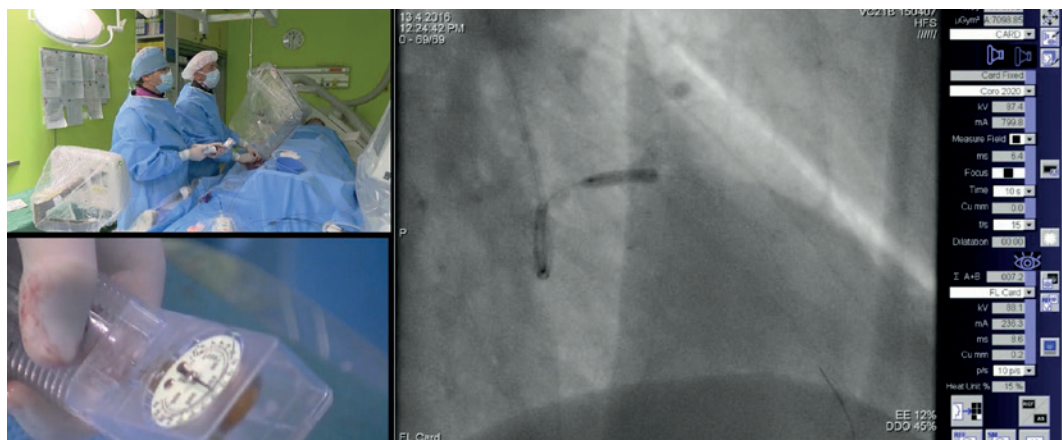


J. Štásek, současný předseda ČAIK, P. Kala, hlavní organizátor Workshopu a M. Mates, budoucí předseda ČAIK (zleva)

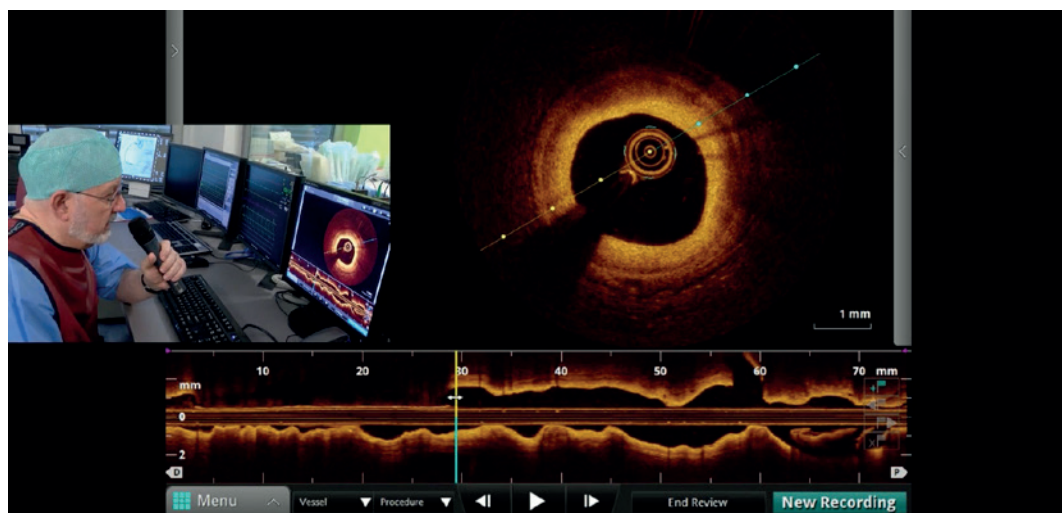
uvedený MUDr. Michaelem Želízkiem, CSc., a nakonec byl prostor věnován způsobu zařazování nových technologií v intervenční kardiologii do systému úhrad VZP vedený MUDr. P. Kalou, Ph.D., FESC., FSCAI.

Kompletní program je možné nalézt online na webu České kardiologické společnosti: http://www.cksonline.cz/26-workshop-ps-intervencni-kardiologie/files/dokumenty/Workshop_CAIK_2016_Program.pdf

I když příprava a realizace workshopu skýtala mnoho úskalí a vyžadovala velké úsilí a poděkování patří především katetrizačním týmům FN Brno/LF MU, FN u sv. Anny/LF MU a Nemocnice Trinec-Podlesí, pozitivní odezva od účastníků vše vrchovatě vyvážíla a již nyní se těšíme na organizaci dalšího workshopu v Brně v roce 2019. V mezidobí bude totiž workshop pořádán v Praze a poté v Hradci Králové.



I. Varvařovský a R. Miklík při implantaci plně bioresorbovatelného stentu ve FN Brno a LF MU (zprava)



prof. Mintz z USA komentuje obrázky optické koherentní tomografie získané v průběhu komplexní koronární intervence ve FN Brno a LF MU

MEDICKÁ ŠTAFETA – DUBEN 2016

Emil Havránek

Středa 13. 4. 2016. Jediný slunečný den z deštivého týdne. Den jako stvořený pro „Medickou štafetu“. Letos již podeváté vyběhly týmy tvořené sportovci a mediky za vidinou putovního poháru.

Teď se možná ptáte, jak akce vznikla a kdo stál u zrodu? Jméno zakladatele je MUDr. Jan Žwak (dnes již vystudovaný lékař, který se Medické štafety však nadále účastní, pokud to pracovní povinnosti dovolují). Na začátku byla touha zaspportovat si s přáteli, kteří sdílí společnou touhu, tedy běh, a zároveň se odreagovat od nelehkého studia.

Na start se postavilo 30 pětičlenných týmů, tedy 150 běžců. Připomínám, že již pravidelně se zúčastňují i dva týmy tvořené studenty zahraničními, Speed Merchants a Fanstastic Five (každý tým si vytvoří svůj název).

Letošní ročník dnes již tradičního závodu se konal v Líšni. Trať dlouhá 1700 metrů se klikatila v lesích nad Mariánským údolím a nebyla jednoduchá – místy rozbahněná. Do finálového rozběhu postoupilo deset nejlepších týmů, které se následně utkaly na trati kratší (600 m), ale o to zajímavější. Jako vítěz letos vzešel tým PedEx, druhé místo obsadil již zmiňovaný mezinárodní tým Speed Merchants a na třetím místě se umístil tým Mudr.lanti.

Úspěch těchto týmů byl oceněn nejen drobnými dárkovými předměty od Masarykovy univerzity, dárkovými předměty Starobrnno, předměty od firmy HET, ale také vlastnoručně pečenými muffiny, medailemi a samozřejmě nějakou tou lahvičkou na posílení. Vítězný tým, stejně jako tým zcela poslední, obdržel putovní pohár.

Nejspíš ani Honza (dr. Žwak) ani nikdo jiný, nečekal, že se z Medické štafety stane oblíbená akce takového rozměru...



Ze startu Medické štafety



Pamětní plaketa pro účastníky



Medická štafeta – všichni doběhli bez újmy na zdraví



Vítězné Medické štafety

Za celý organizační tým, všechny nadšené běžce – mediky a sportovní fanoušky všem děkuji a již nyní se těšíme na příští ročník!

Sportu zdar a štafetě Lékařské fakulty MU obzvlášť!

JARNÍ JMENOVACÍ ŘÍZENÍ NA LF MU

BŘEZNOVÉ JMENOVACÍ ŘÍZENÍ

Proděkanka prof. MUDr. Anna Vašků, CSc. uvedla habilitační řízení **v oboru Onkologie MUDr. Petra Szturze, Ph.D.**, odborného asistenta Interní hematologické a onkologické kliniky FN Brno a LF MU. Odbornou charakteristiku uchazeče přednesl předseda habilitační komise prof. MUDr. Jaroslav Štěrba, Ph.D.

MUDr. Petr Szturz je od roku 2009 zaměstnán na Interní hematologické a onkologické klinice LF MU a FN Brno, kde v současnosti působí jako odborný asistent a konziliární lékař. Od roku 2015 pracuje rovněž jako odborný asistent na Středoevropském technologickém institutu v Brně. V roce 2014 atestoval v oboru klinická onkologie a o rok později úspěšně složil zkoušku Evropské společnosti klinické onkologie (ESMO exam).

Na nynějším pracovišti zaměřil svůj odborný profil na výzkum nových léčebných možností u velmi vzácných onemocnění s využitím moderních zobrazovacích a laboratorních metod. V oblasti histiocytárních chorob zpracoval novou diagnostickou modalitu – hodnocení difúzní plicní aktivity pomocí PET/CT vyšetření, a dále i do té doby nepublikovanou léčbu pomocí lenalidomidu. Úspěšné použití této imunomodulační látky nově popsal dále u Castlemanovy choroby, skleredému a IgA pemfigu, kde rovněž zveřejnil nové poznatky o účinné léčbě bortezumibem. V této problematice je uznávaným odborníkem, o čemž svědčí množství tuzemských i zahraničních publikací, přednášek a citovanost v prestižních zahraničních časopisech.

Na základě analýzy vlastních zkušeností se systémovou léčbou Castlemanovy choroby, s využitím poznatků o biologii onemocnění a s přihlédnutím k výsledkům studií, i jednotlivých kazuistik, vytvořil na pracovišti a následně publikoval vlastní léčebný standard Castlemanovy choroby.

U Schnitzler-syndromu, další velmi vzácné nozologické jednotky, pak vypracoval diagnostický algoritmus pro včasný záchyt onemocnění v klinické praxi. Průkopnické jsou také výsledky dosažené u hereditární hemoragické teleangiektázie vyznačující se masivním krvácením z nosu, kde mezi prvními zavedl do klinické praxe moderní cílenou léčbu antiangiogenními léky, a to jak ve standardní formě intravenózní infúzí, tak i v podobě nosních sprejů.

V rámci péče o pacienty s velmi vzácnými onkologickými diagnózami se jako hlavní řešitel podílel na dvou projektech, které byly podpořeny grantem FN Brno a grantem programu „Národní akční plány a koncepce“. Díky těmto projektům byl vybudován interaktivní internetový portál, který je zdrojem informací pro odbornou i laickou veřejnost, a dále zhotoven registr pacientů, do něhož bylo k 1. 3. 2016 zařazeno 128 případů sledovaných v Brně.

V současné době MUDr. Petr Szturz rozšiřuje své odborné zaměření o problematiku dlaždicobuněčných karcinomů hlavy a krku z pohledu klinické a translační medicíny. Absolvoval výběrové kurzy ESMO v Itálii a dále v Belgii, kde mimo jiné participoval na výzkumném projektu zabývajícím se možnostmi využití gemcitabinu v chemo-radioterapeutických protokolech u této skupiny nádorových onemocnění. Na základě dosažených výsledků získal v roce 2015 grant společnosti ESMO, v rámci něhož studuje expresi receptoru MET u nádorů hlavy a krku a zabývá se možnostmi jeho využití jako terapeutického cíle a prediktivního biomarkeru. Plnění tohoto translačního projektu probíhá t. č. na zahraničním pracovišti v Paříži.

Přednáška pro odbornou veřejnost s názvem Castlemanova choroba: od benigních lézí k maligní transformaci – konaná dne 3. 12. 2015 – byla členy návrhové

komise kladně hodnocena. Před VR obhájil prezentaci, reakcí na oponentské dotazy i následnou diskusí habilitační práci na téma Vybraná velmi vzácná onemocnění v onkologii: diagnostika, léčba a sledování.

Návrh LF MU na jmenování docentem oboru Onkologie bude postoupen k dalšímu řízení rektorátu MU.

Zasedání VR dále pokračovalo habilitačním řízením **v oboru Lékařská imunologie.**

MUDr. Tomáše Freibergera, Ph.D., vedoucího Genetické laboratoře CKTCH a odborného asistenta ÚKIA FN u sv. Anny a LF MU.

Odbornou charakteristiku uchazeče přednesl předseda habilitační komise prof. MUDr. Jindřich Lokaj, CSc.

MUDr. Tomáš Freibeger, Ph.D. je vedoucím Genetické laboratoře Centra kardiovaskulární a transplantační chirurgie v Brně a má částečné úvazky jako odborný asistent Ústavu klinické imunologie a alergologie LF MU, jako lékař v Centru prenatální diagnostiky a jako výzkumný pracovník ve skupině lékařské genomiky CEITEC.

Jeho vědecká a výzkumná činnost je zaměřena na molekulárně-genetickou podstatu vrozených imunodeficiencí, poruch lipidového metabolismu a možnosti etiologické diagnostiky infekčních procesů u kriticky nemocných. Byl a je hlavním řešitelem pěti a spoluřešitelem jedenácti výzkumných grantových projektů IGA MZd, AVZ, MŠMT ČR a GAMU, je aktivně zapojen do mezinárodních projektů zaměřených na diagnostiku infekčních endokarditid a na objasnění genetické determinace hypercholesterolemii.

Výsledky jeho práce jsou uveřejněny v renomovaných odborných časopisech: z 94 publikací vyšlo 51 v impaktovaných mezinárodních časopisech a 43 v recenzovaných českých časopisech. Všechny jeho publikace se setkaly s mimořádným ohlasem:

v databázi WOS je uvedeno 382 citací, ve SCOPUS 551, h-index je 12.

MUDr. Freibeger je u nás i v zahraničí hodnocen jako renomovaná osobnost imunogenetiky a byl opakovaně vyzván k přednáškám i vedením workshopů na mezinárodních i národních kongresech. Hlavním přínosem jeho vědecko-výzkumné práce je rozšíření poznatků o komplexnosti genetické podstaty vrozených imunodeficiencí. Určení genetických faktorů ovlivňujících klinický obraz syndromů jednak umožní konečnou diagnózu a personalizaci léčby těchto vzácných chorob, jednak najde své uplatnění v genetickém poradenství.

Mimořádnou zásluhou MUDr. Freibergera je to, že založil a vybudoval pracoviště, zavedl a vypracoval řadu moderních metodik a vychoval tým spolupracovníků, takže je dnes jeho laboratoř referenční a superkonsiliární a to nejen u nás, ale i v zahraničí.

MUDr. Freibeger je od roku 2007 aktivně zapojen do výuky lékařské imunologie na LF MU. Vede praktická cvičení mediků, přednáší ve společném předmětu Trendy v lékařské imunologii v doktorském studijním programu, je vedoucím diplomových, bakalářských i disertačních prací, je spoluautorem učebních textů z laboratorní i klinické imunologie. Studenti oceňují jeho inspirativní, seriózní, důsledný a laskavý přístup. Navíc, v rámci postgraduálních studijních programů se dr. Freibeger nezištně podílí na výuce lékařů i nelékařských pracovníků před specializačními atestacemi.

Přednáška pro odbornou veřejnost s názvem Molekulárně-genetická diagnostika v mikrobiologii – konaná dne 1. 3. 2016 – byla členy návrhové komise kladně hodnocena.

Před VR obhájil prezentaci, reakcí na oponentské dotazy i následnou diskusí habilitační práci na téma Genetické faktory modifikující průběh primárních poruch tvorby protilátek.

Návrh LF MU na jmenování docentem oboru Lékařská imunologie bude postoupen k dalšímu řízení rektorátu MU.

DUBNOVÉ JMENOVACÍ ŘÍZENÍ

Proděkanka prof. MUDr. Anna Vašků, CSc. uvedla profesorské řízení v oboru **Anesteziologie, intenzivní medicína a algeziologie doc. MUDr. Vladimíra Šrámka, Ph.D.**, přednosty ARK FN u sv. Anny a LF MU. Odbornou charakteristiku uchazeče a stanovisko jmenovací komise přednesl její předseda prof. MUDr. Roman Gál, Ph.D.

Doc. MUDr. Vladimír Šrámek, Ph.D. se dlouhodobě věnuje široké problematice intenzivní péče, ve své vědecké orientaci se zaměřuje především na téma akutního selhání ledvin (AKI) a úlohu střeva v patofyziologii kritické nemoci a MODS. Je autorem nebo spoluautorem 75 původních recenzovaných prací (22× jako první autor, 53× jako spoluautor), z toho bylo 20 publikováno v časopisech s IF (6× jako první autor). Jeho práce byly opakovaně citovány, v databázi Web of Science lze nalézt 188 citací (29× jako první autor, 159× jako spoluautor), Hirschův index je 7. Dále je autorem nebo spoluautorem řady přednášek či sdělení formou posterů na domácích odborných fórech i na mezinárodních konferencích s odpovídajícími abstrakty ve sbornících či periodících (celkem 79 vyžádaných přednášek, z toho 7 na mezinárodních fórech). Jeho osobní vklad do vědeckovýzkumných aktivit dokládá aktivní podíl na úspěšném řešení 11 grantových projektů IGA MZ ČR věnovaných různým aspektům intenzivní péče, v 5 případech se jednalo o hlavní řešitelství. Je také úspěšným řešitelem grantu ESPEN.

Doc. Šrámek se již od roku 1993 podílel na výuce v denním studiu lékařských magisterských oborů na UK LF v Plzni a LF MU nejprve jako odborný asistent a od roku 2005 dosud jako docent. Věnuje se systematické výuce studentů LF MU v předmětech Intenzivní medicína, jejímž je odborným garantem. Dále je garantem předmětů První pomoc a Anesteziologie a léčba bolesti. Je členem komise pro státní rigorózní zkoušku z Chirurgie. Jako školitel v doktorském studijním programu Anesteziologie, intenzivní medicína a algeziologie, jejíž Oborové rady je předsedou, přivedl 7 lékařů k získání titulu Ph.D., u dalších 5 studium probíhá. Dále přednáší v předatestačních kurzech z intenzivní medicíny. Je autorem 5 kapitol v učebnicích a spoluautorem dvou monografií: „Záněty plic v intenzivní medicíně“ (2004) a „Sepse“ (2015). Také je prvním autorem či spoluautorem 9 kapitol v odborných monografiích z oblasti intenzivní péče.

Doc. Šrámek je členem domácích i zahraničních odborných společností (Česká společnost anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny (ČSARIM), Česká společnost intenzivní péče (ČSIM), European Society of Intensive Care Medicine (ESICM)). V ČSIM zastává od roku 2014 funkci vědeckého sekretáře, v ESICM byl v letech 2001–2004 člen Councilu za Českou republiku. V rámci ČR dlouhodobě spolupracuje s ostatními předními pracovišti intenzivní medicíny, jedná se o odborné projekty, granty a společné publikace týkající se různých aspektů intenzivní péče. V posledních 4 letech organizuje akci Akademie ČSIM ve Velkých Bílovicích, propagující výuku hemodynamiky a metabolismu formou hands-on. Je pravidelným členem vědeckého výboru kongresů ČSARIM a ČSIM, v roce 2014 byl předsedou vědeckého výboru kongresu ČSIM. Je zván jako řečník i na fóra jiných odborných společností v ČR a SR (Česká kardiologická společnost, Slovenská spoločnosť anestéziológie a intenzívnej medicíny).

V rámci mezinárodní spolupráce je aktivní ve společných projektech s Mayo Clinic Rochester v oblasti plicní hypertenze a poruch spánku v perioperační a v intenzivní péči. Působí jako náměstek ředitele pro

Vědu a výzkum ve FN u svaté Anny v Brně, je členem Vědecké rady děkana LF MU, dále je členem panelu grantové agentury AZV.

Doc. MUDr. Vladimír Šrámek, Ph.D. obdržel jako spoluautor významné odborné publikace („Záněty plic v intenzivní medicíně“) Cenu rektora MU v roce 2005. Kolektiv, který vede, získal řadu ocenění především v oblasti intenzivní medicíny – např. cena za nejlepší publikaci v časopise s IF ČSIM v roce 2015.

Uchazeč je význačnou a uznávanou vědeckou osobností v oboru Anesteziologie, intenzivní medicína a algeziologie. Významně se zasluhuje o profilování a rozvoj tohoto oboru.

Přednáška pro odbornou veřejnost s názvem Resuscitace septického šoku – SSC guidelines a fyziologie, konaná dne 11. 4. 2016, byla členy návrhové komise kladně hodnocena.

Před vědeckou radou proslavil inaugurační přednášku na téma „Úloha splachníku v patofyziologii kritického stavu“

Návrh na jmenování doc. Šrámka profesorem Anesteziologie, intenzivní medicíny a algeziologie bude postoupen rektorátu MU k dalšímu řízení.

Zasedání VR dále pokračovalo habilitačním řízením **v oboru Anesteziologie, intenzivní medicína a algeziologie MUDr. Petra Štourače, Ph.D.**, přednosta Kliniky dětské anesteziologie a resuscitace FN Brno a odborného asistenta LF MU. Odbornou charakteristiku uchazeče a stanovisko habilitační komise přednesl předseda komise prof. MUDr. Karel Cvachovec, CSc., MBA.

Vědecká a výzkumná činnost MUDr. Petra Štourače, Ph.D. je především zaměřena na problematiku anestezie a analgezie v porodnictví. Tuto oblast rozvíjí na domácím i mezinárodním fóru. V publikační činnosti se však odráží i širší odborný záběr: zabýval se užitím svalových relaxancií v anestezii a moderními pedagogickými přístupy v pregraduální výuce oboru. Výsledky jeho práce jsou uveřejněny v renomovaných odborných časopisech: publikoval 17 původních vědeckých prací v časopisech s IF, z toho 7× jako první autor. Jeho souhrnný IF je 36,61. Kromě toho publikoval dalších 28 prací v řádně recenzovaných a v respektovaných mezinárodních databázích uváděných v periodících, z toho 15× jako první autor. Podle Web of Science je jeho citační ohlas 28 citací, databáze SCOPUS uvádí 238 citací, h-index je uváděn 3. Je autorem či spoluautorem kapitol v 8 monografiích a 7 články přispěl do tematicky zaměřených sborníků. Je řešitelem či spoluřešitelem 10 grantových výzkumných úkolů, z nichž 8 již bylo obhájeno.

Na LF MU vyučuje v oboru magisterské studium lékařství, magisterské studium nelékařů i bakalářská studia. Přednáší i vede praktika. Od roku 2011 vede přípravu dizertační práce studentky postgraduálního studia v oboru Anesteziologie, intenzivní medicína a algeziologie s předpokladem jejího obhájení v letošním roce. Je také členem oborové rady LF MU pro PGS oboru Anesteziologie, intenzivní medicína a algeziologie. Je autorem, spoluautorem a iniciátorem vzniku 3 multimediálních a interaktivních učebnic věnovaných problematice akutní medicíny. Kromě toho je autorem či spoluautorem dalších 15 učebních textů dostupných na portálu AKUTNĚ.CZ. Byl i autorem a spoluautorem dalších 27 textů popularizačního charakteru určených studentům i ostatní veřejnosti. Nezištně se podílí na výuce lékařů i nelékařských pracovníků před specializačními atestacemi.

Je spoluorganizátorem každoroční vědecké konference AKUTNE.CZ. V průběhu let se tato konference stala významným místem setkávání především mladých lékařů a je hojně navštěvována i studenty lékařství. Počtem registrovaných již přesáhla i účast na pravidelné každoroční konferenci České společnosti anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny (ČSARIM).

MUDr. Štourač je v odborné komunitě vnímán jako renomovaná osobnost anesteziologie, intenzivní medicíny a algeziologie – jeho odborná autorita a respekt, kterému se těší, se také odráží v jeho zvolení členem výboru ČSARIM. Velmi dobře skloubil roli klinika, vědecko-výzkumného pracovníka a pedagoga. Ve všech těchto oblastech dokázal být originální a inovativní.

Přednáška pro odbornou veřejnost s názvem Moderní anesteziologické postupy u císařského řezu, konaná dne 7. 4. 2016, byla členy habilitační komise kladně hodnocena.

Před vědeckou radou obhájil prezentací, odpověďmi na dotazy oponentů i odpověďmi v následné veřejné diskusi habilitační práci na téma „Význam nových anesteziologických postupů a anesteziologik v rámci mezioborové spolupráce na porodním sále“.

Návrh LF MU na jmenování MUDr. Štourače docentem oboru Anesteziologie, intenzivní medicína a algeziologie bude postoupen k dalšímu řízení rektorátu MU.

NAŠE FAKULTA



Zpracovala, redakce, kontakt:
Mgr. Irena Wernerová
manager vnějších vztahů a komunikace
Lékařská fakulta
Masarykova univerzita
Kamenice 5
625 00 Brno
wernerova@med.muni.cz

www.med.muni.cz
www.muni.cz

grafické zpracování:
Mgr. Markéta Soukupová
Institut biostatistiky a analýz MU

Vydává:
Masarykova univerzita
Žerotínovo náměstí 9
601 77 Brno

MK ČR E 20240

7. ročník, květen 2016

ISSN 1805-0131 (on-line)
ISSN 1805-014X (print)

Nové příspěvky, které budete chtít publikovat v dalším čísle bulletinu, zasílejte, prosím, na adresu redakce.

Rádi zodpovíme vaše dotazy.

NAŠE FAKULTA



INFORMAČNÍ BULLETIN
MASARYKOVA UNIVERZITA
LÉKAŘSKÁ FAKULTA



9 771805 014004

ISSN 1805-0131

ISSN 1805-14X